

L'ALT EMPORDÀ

joan ferrerós

Santa Creu | A Figueres, les fires d'enguany han estat més curtes —un cap de setmana menys— i més barates que de costum. Amb tot, potser ajudat pel bon temps que ha fet, sembla que el públic n'ha quedat satisfet: parades de pintura i de llibres, de productes nacionals i de menjars exòtics, d'artesania, espectacles... han ocupat el centre de la vila, i la gent, com un beixamel, ha envaït passadissos i racons. Una cosa que, segons sento a dir, ha resultat són les anomenades «Les justes del rei don Jaume», un espectacle de carrer que executa una companyia de nom Drakònia, dirigida per una Mireia Blasco que en l'espectacle és Joana d'Urgell, una *superwoman* que, a cavall i armada de llança i espasa, lluita contra homenots que es diuen Èric el Despietat o Llorenç de Figueres. Ara deu estar de moda això de les lluites: a Roses i a l'Escala, per entretenir el turista, intermitentment, uns galiassos disfressats de romans lluiten a la platja com si fossin gladiadors. A Figueres, els de don Jaume s'han servit de mitja Rambla, davant d'unes grades on s'asseia el públic que hi cabia; com que ha anat força bé, la Mireia i segurament les criatures i els pares llurs ja deuen entreveure

que l'any vinent es pot repetir. Drakònia: per què no Dracònia (de drac)? Quina mania de carregar-se la normativa que ens hem après amb penes i treballs! Ara apareix una «k» inoportuna, com si no en tinguéssim prou de la botiga Grog, del restaurant can Kiko... i, si ho gosés dir, que no goso, dels pobles de Lladó (Lledó) i Capmany (Campmany)!

TGV i N-II | A la flamant presó que, sense estrenar, costa un milió d'euros al mes, s'hi afegeix un altre *regal* administratiu: el nonat TAV Figueres-Girona-Barcelona havia d'estar llest el 2009 i —ha advertit Santi Vila— el retard ja ens costa 222 milions d'indemnització a TP Ferro, l'empresa que ha fet el tram Figueres-Perpinyà, però que no pot gestionar ni cobrar durant 50 anys pels trens que hi han de passar i no hi passen. Deu ser que l'Estat, preveient la imminent independència de Catalunya, està només pel TGV Madrid-Galícia. A l'N-II, en el seu pas per la província, bisbat —o, segons els cursis, demarcació— de Girona, les coses van entre malament i pitjor. Amb un accident, el desgavell habitual es torna catàstrofe si s'esdevé dins d'una població, com va passant a Bàscara. El darrer: un camió topa amb un turisme en l'encreuament amb la carretera Vilaür-Orfes i fa un ferit greu i un tap d'hores en una de les carreteres més circulades i més abandonades pel govern espanyol. Deu ser que, preveient la independència, etc., està per seguir fent autopistes gratuïtes en llocs on no passa ningú.

EL BAIX EMPORDÀ

gerard prohías

1887 | L'any 1887, a l'Empordanet també passaven coses. Per exemple, el Centre Fraternal de Palafrugell.

L'any 1887 van passar coses. Arreu. Arreu sempre passen coses. A Chica-go es van executar quatre anarquistes que lluitaven per la jornada de vuit hores. I, igualment als Estats Units, es va registrar legalment la marca Coca-Cola. També a l'Empordanet va passar alguna cosa. A Sant Feliu de Guíxols hi naixia Gaziel, el magnífic periodista, catalanista i republicà i, per tant, anatema durant molts anys, però recuperat amb més o menys intensitat i gràcia aquestes darreres dècades. Fa 125 anys, d'això. També fa 125 anys del nostre Carrilet.

I fa 125 anys del Centre Fraternal de Palafrugell. Deixeu que em deturi aquí i que fem una mirada a l'entorn. Centre Fraternal, presidint la plaça Nova de Palafrugell. Un any més gran que el Casino La Constància de Sant Feliu de Guíxols, aquest construït per l'arquitecte General Guitart, el mateix que va dissenyar la palafrugellenca torre de can Mario. Amb una procedència idèntica: el món surer. Amb la menestralia

>> Centre Fraternal de Palafrugell.

surera. Amb l'obrerisme anarquitzant i aquell altre conservador de les essències pàtries (coincidents en molts punts, malgrat les aparences). Amb una vocació apolítica i conciliadora que costava de mantenir, escorant-se sempre vers el republicanisme moderat. Amb un associacionisme creixent, organitzant allò que paral·lelament es coïa a les barraques prop de mar o al peu de les Gavarres. També amb un veí que dorm el son dels justos: el Cercle Mercantil, paret per paret a la plaça Nova, amb un substrat més burgès i liberal. Amb tota una història que corre paral·lela a la història de Palafrugell, amb idèntica grandesa i també idèntica misèria. Amb una biblioteca de tall llibertari, però també amb volums inequívocament franquistes, quan ja no directament falangistes, filla del seu temps. Amb un present just al Centre de la plaça.

Si entreu ara al Centre Fraternal hi trobareu els lectors bulímics de diaris, apressats per la feina o desvagats per l'atur o la jubilació. També hi ha els *voyeurs* professionals que matisen i murmuren sobre tot allò que passa pel seu davant. Hi ha els del Barça i també els del Madrid, aquests menys, sí, però més cridaners i petulants. I encara hi trobem els estrangers establerts a Calella o Llafranc, prenent un te o un got de vi negre, segons sigui el costum adquirit. I la taula del consell de savis, gent molt meditada i de rialla complaent. I al vespre, els culturetes,

amb certa tendència al mestratge directament proporcional a l'alcohol i massa sovint indirectament proporcional a la clarividència. I hi ha la Junta, construint, edificant, augurant el futur, apaivagant la por a aquest temps de misèria. I hi ha els socis, diversos, transversals, sense una piràmide d'edat clara i amb una freqüència d'ús desigual. Però, és clar, tot això no tindria la notorietat que té si no passés al bell mig de la plaça Nova, l'espai on es couen tots els ous.

LA GARROTXA

joan sala

Nou Arxiu | S'ha inaugurat oficialment el nou Arxiu Comarcal de la Garrotxa, a Olot, que de fet ja funcionava des del mes de novembre passat. Està ubicat en un edifici de nova construcció, situat al capdamunt del passeig del Firal, sota l'antiga plaça del Puig del Roser, a tocar la plaça de braus. Es va fer un gran desmunt de terres, i es va optar per un disseny que ha estat polèmic des del principi, ja que està concebut amb una tipologia arquitectònica que no té res a veure amb els edificis del voltant. Exteriorment és impactant tant pel disseny com pel material que el recobreix —acer Cor-

ten—, que dona la típica sensació de rovell a tota la construcció. Interiorment és lluminós i agradable, amb tot un seguit de serveis que, com va posar de manifest el conseller de Cultura, el converteixen en un dels arxius més capdavanters del país, i no es pot esperar menys en tractar-se d'una obra nova. A l'Arxiu es conserva un centenar de fons diferents i més de 3.000 metres lineals de documentació. Seguint el model de cogestió, impulsat pel Departament, s'han unit l'Arxiu Comarcal i l'Arxiu Municipal, on hi ha l'Arxiu d'Imatges. Ara es pot custodiar tot tipus de documentació, independentment del suport i format, disposant dels dipòsits generals i altres especialitzats per a fotogràfica i electrònica, en un espai de 1.595 m² útils. També compta amb una sala polivalent per a conferències i exposicions, i es té la voluntat de publicar un cercador d'imatges. Els seus responsables esperen que sigui útil als ciutadans.

Amics de Sant Aniol d'Aguja | L'associació dels Amics de Sant Aniol d'Aguja ha promogut una trobada de cinc alcaldes i regidors dels municipis de banda i banda de la frontera relacionats tradicionalment amb aquest indret. Hi eren presents els alcaldes i altres representants de Montagut-Oix —municipi d'on depèn Sant Aniol— Albanyà, Sant Llorenç de Cerdans, Morellàs i les Illes i Maçanet de Cabrenys. La reunió es va fer en la sala

>> *La vall de Sant Aniol d'Aguja, a l'Alta Garrotxa.*

